

POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ ÎN DOMENIUL **INDUSTRIA ALIMENTARĂ** ÎN REGIUNEA București-Ilfov

Seria „Rapoarte privind
ecosistemele regionale de inovare”

Autori:
Ruxandra Miuți, Cristina Carată

Editori ai seriei de rapoarte:
Raluca Săftescu, Radu Gheorghiu,
Bianca Dragomir, Marius Mitroi, Adrian Curaj

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Cuprins

SERIA “RAPOARTE PRIVIND ECOSISTEMELE REGIONALE DE INOVARE”	3
SPECIALIZAREA INTELIGENTĂ CA PROCES	4
PRECIZĂRI METODOLOGICE	5
REZULTATELE ANALIZEI REGIONALE.....	8
A. Explorarea potențialului domeniului industrie alimentară de a deveni specializare inteligentă în regiunea București - Ilfov	8
B. Analiza multicriterială.....	13
REMARCI FINALE.....	17
NOTĂ DE ÎNCHEIERE ȘI MULȚUMIRI.....	19
BIBLIOGRAFIE	20

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

ue fiscdi
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Seria “Raportare privind ecosistemele regionale de inovare”

Prezentul raport a fost elaborat în cadrul proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MCI de implementare a unor acțiuni stabilite în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare 2014-2020.”, cod SIPOCA 27, implementat de *Ministerul Cercetării și Inovării* în parteneriat cu *Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, Cercetării, Dezvoltării și Inovării* și *Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale (INCSMPS)* în perioada august 2016 - iulie 2019 și co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA).

Documentul face parte dintr-o serie de rapoarte care au ca scop identificarea și analiza bazată pe evidențe a unor domenii în cadrul cărora se pot ulterior defini nișe de specializare inteligentă la nivelul fiecărei regiuni. Procesul, început în 2017 prin editarea, în decembrie, a două rapoarte pentru fiecare regiune (disponibile pe www.uefiscdi.ro, secțiunea Proiecte instituționale - POCA), a fost adâncit prin continuarea cercetării exploratorii cu analiza a 3-5 domenii și/sau subdomenii granularitatea unor micro-ecosisteme locale de inovare.

Aceste rapoarte au avut la baza o metodologie comună, atât pentru faza de identificare a domeniilor, cât și pentru cea de analiză (vezi secțiunea Aspecte metodologice).

Domeniile care fac obiectul acestor rapoarte nu sunt restrictive, ci reprezintă baza unei conversații la nivelul actorilor de inovare din regiune. Miza acestei conversații este ca actorii regionali și naționali:

- să identifice în cadrul acestor domenii relativ mari un set restrâns de nișe de specializare, care să le permită avansul substanțial în cadrul unor lanțuri globale de valoare adăugată.
- să identifice complementarități de interese și abilități, care să reprezinte baza unor colaborări efective.
- împreună cu autoritățile responsabile de finanțarea în domeniul CDI să definească instrumente suport adecvate.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Specializarea inteligentă ca proces

„Specializarea inteligentă” reprezintă stindardul politicii industriale europene. Redusă la esență, specializarea inteligentă vizează concentrarea resurselor financiare și a altor mecanisme de sprijin într-un număr limitat de domenii prioritare în care regiunile pot concura cu succes pe piețele internaționale.

La baza procesului de specializare inteligentă se află „descoperirea antreprenorială” - un proces bazat pe dovezi (*evidence-based*), participativ și iterativ (repetat periodic) de identificare, la nivel regional, a domeniilor cheie de competitivitate. Acestea urmează să fie susținute financiar în special prin scheme de sprijin pentru inovare. La nivel european, finanțarea pentru specializări inteligente pentru ciclul 2014-2020 este de aproximativ 120 mld euro, ceea ce face din această politică cel mai mare experiment de politică industrială din istorie (Radošević et al., 2016).

Acest demers se bazează pe ideea că *regiunile* „dețin cunoașterea despre sistemele locale de inovare și pot mobiliza actorii economici către un scop comun” (EC, 2012, p12). Ca atare, noua politică industrială păstrează în plin plan forțele pieței și ale antreprenoriatului privat, acordând guvernelor „rolul strategic și de coordonare în sfera productivă dincolo de simpla asigurare a dreptului de proprietate, a respectării acordurilor contractuale și a stabilității macroeconomice” (Rodrik, 2004, p.3).

În România a avut loc în 2013 un amplu proces participativ (www.cdi2020.ro), care a dus la identificarea unor priorități de specializare inteligentă la nivel național. Prioritățile au fost incluse în *Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020*. În același timp, majoritatea regiunilor și-au elaborat strategii regionale de inovare (RIS3) pentru ciclul de finanțare care se încheie în 2020.

Continuarea demersului de descoperire antreprenorială, prin definiție unul care se desfășoară iterativ, este extrem de importantă în vederea revizuirii periodice a priorităților identificate. Revizuirea este necesară atât datorită oportunităților economice și tehnologice emergente și dinamicii economiilor locale, cât și în urma experienței câștigate în cadrul priorităților finanțate. Este de așteptat ca o bună parte din revizuire să ducă la adâncirea specializării, prin definirea mai clară a unor nișe care permit o poziționare superioară în lanțurile globale de valoare adăugată.

Descoperirea antreprenorială are, în afară de rezultatele din planul politicilor publice, beneficii importante de proces: actorii inovativi locali sunt stimulați să exploreze opțiuni strategice și soluții de colaborare. Prea adesea, specializarea inteligentă este înțeleasă ca

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

fiind primordial sau chiar exclusiv asociată unei liste de priorități în finanțarea publică prin fonduri structurale. Prin demersul acestui proiect, se încearcă în primul rând crearea unei culturi a dialogului de descoperire antreprenorială la nivel regional și național. Acest dialog pleacă de la motivațiile strategice ale actorilor economici și de cercetare, de la nevoile lor de colaborare și duce, în final, la adecvarea periodică a instrumentelor de sprijin care le sunt destinate.

Precizări metodologice

Raportul de față reflectă analiza informațiilor culese în perioada ianuarie 2018-august 2018, prezentând dinamica dezvoltării domeniului industrie alimentară la nivelul regiunii București - Ilfov. Documentul urmărește să ofere evidențe pentru explorarea în adâncime a potențialului domeniului industrie alimentară de a deveni specializare inteligentă la nivel regional.

Metodologia de colectare și analiză a datelor s-a fundamentat pe baza a șapte criterii: importanța domeniului în economia regională, piața, intensitatea de inovare în domeniu, disponibilitatea resurselor umane calificate în domeniu, valorificarea unor resurse locale (altele decât cele umane, dacă este cazul), nivelul de colaborare între actorii din domeniu, gradul de sofisticare tehnologică. Cercetare a curpins trei etape principale:

- (a) pornind de la rezultatele analizei din 2017, au fost clusterizate zonele de activitate a stakeholderilor și au fost analizate date statistice și din surse secundare¹ pentru a identifica domenii și/sau subdomenii cu potențial competitiv la nivelul de granularitate al unor micro-ecosisteme locale de inovare.
- (b) a fost extins procesul de mapare al stakeholderilor ecosistemului regional de antreprenariat și inovare: companii cu activități inovative, investitori și finanțatori, organizații suport (facilitatori), universități și institute de cercetare-dezvoltare, organizații cu rol catalizator, reprezentanți ai societății civile, autorități publice relevante în domeniu.
- (c) înțelegerea dinamicii și a potențialului domeniului industrie alimentară a fost aprofundată prin interviuri semi-structurate cu reprezentanți din mediul antreprenorial.

¹ Alte anchete și studii anterioare vizând dinamica dezvoltării regionale elaborate de organizații naționale de profil (e.g. Agențiile de Dezvoltare Regională) și de Comisia Europeană

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

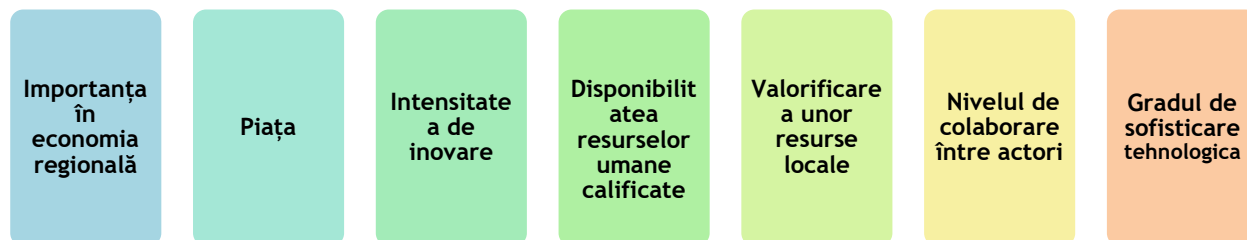

Figura 1. Criterii folosite pentru analiza domeniilor selectate

Informațiile cantitative și calitative colectate sunt redată în cadrul acestui raport sub formă de argumente ce ilustrează dinamica economică și potențialul de inovare ale domeniului industrie alimentară. Argumentele prezintă informații privind elementele care sprijină sau frânează dezvoltarea sectorului, tendințele regionale, naționale și europene și existența unor eventuale evenimente disruptive/ unice cu impact asupra evoluției domeniului.

Argumentele în sine au fost supuse unei prime analize/ evaluări individuale, realizată de către autorii acestui raport concretizată într-un scor de importanță, marcat pe scala 0 - (+) 5 ce sugerează cât de puternic contribuie factorul respectiv la îndeplinirea criteriului și la dezvoltarea domeniului. Este important de menționat că scorul nu reflectă relevanța argumentelor, ci lipsa de activitate (0) sau evoluții în acord puternic cu tendințele internaționale (5).

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

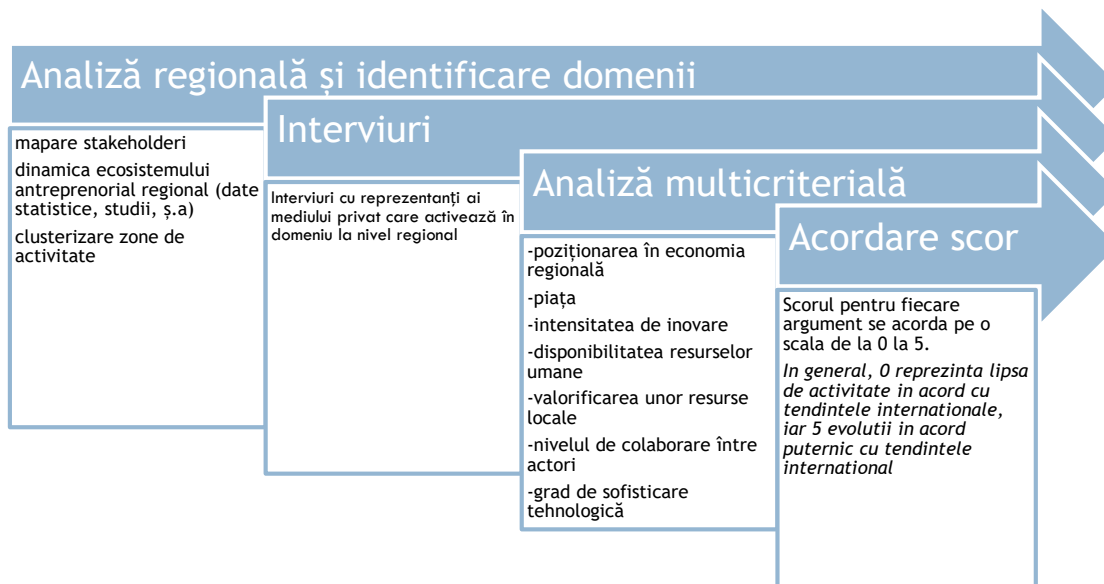

Figura 2: Etapele analizei domeniilor

În acord cu particularitățile cercetării exploratorii, prin intermediul acestui raport s-a cules o serie de informații pentru o mai bună înțelegere a contextului regional și pentru identificarea zonelor care permit concentrarea resurselor și sunt în acord cu orientarea generală a economiei regionale, dar și în linie cu tendințele europene și internaționale.

Prin metodologia aleasă, documentul permite cercetări viitoare, păstrând totuși rigurozitatea metodologică internă.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Rezultatele analizei regionale

A. Explorarea potențialului domeniului industrie alimentară de a deveni specializare inteligentă în regiunea București - Ilfov

Domeniul și istoria sa pe plan local

Conform NACE, clasificarea activităților economice în Comunitatea Europeană, sectorul alimentar și al băuturilor include fabricarea produselor alimentare și a băuturilor și fabricarea produselor din tutun. Pentru a face o analiză comparativă a industriei alimentare pe plan local și în context european, prezentul raport se referă la fabricarea produselor alimentare și a băuturilor. În Clasificarea Activităților din Economia Națională (CAEN), industria alimentară și fabricarea băuturilor sunt încadrate în secțiunea C, Industrie prelucrătoare, diviziunile 10, respectiv 11, având corespondență cu NACE rev.2. Din punct de vedere al cifrei de afaceri realizată în 2016, cele mai reprezentative în regiune sunt activitățile clasificate după următoarele coduri CAEN:

1105 Fabricarea berii, cu 3.835 mil lei (pe prima poziție în clasamentul domeniilor din Industria prelucrătoare);

1107 Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice, cu 3575 mil lei;

1082 Fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase, cu 1.149 mil. lei;

1013 fabricarea produselor din carne, cu 970 mil. lei;

1031 Prelucrarea și conservarea cartofilor, cu 930 mil lei.

Aceste domenii au înregistrat totodată și o creștere a cifrei de afaceri (cu procente cuprinse între 5 și 13%) în 2016 față de 2015.

Județul Ilfov contribuie majoritar la importanța domeniului în regiunea București - Ilfov, industria alimentară, a băuturilor și tutunului fiind cea mai importantă ramură din județ, cu o pondere de 72.5% din valoarea producției totale a județului și o pondere de 8.0% în valoarea producției naționale a ramurii respective, în anul 2015, conform datelor furnizate de Consiliul Județean Ilfov (Consiliul Județean Ilfov, n.d). Producția regională s-a axat pe anumite subdomenii specifice zonei, datorită producției agricole existente: preparate din carne, legume conservate prin sterilizare, produse zaharoase de cofetărie, băuturi alcoolice.

Se așteaptă ca sectorul alimentar din regiunea București-Ilfov să se dezvolte în până în 2022, fapt determinat de îmbunătățirea pieței forței de muncă în regiune, de creșterea

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE fiscti
INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

salariilor reale și de nivelul scăzut al inflației (USDA, 2017). BMI Research prevedea în 2017 o perspectivă pozitivă pentru sectorul alimentar și al băuturilor din România în această perioadă, pe fondul creșterii puternice a consumului privat. Același studiu estima o rată anuală de creștere compusă (CAGR) de 5,6% în perioada 2014-2019 (USDA, 2017).

Potrivit companiei GTK East Consulting, cifra de afaceri din serviciile alimentare este estimată să continue trendul ascendent și să atingă 1,51 miliarde USD în 2020, acestea devenind un motor pentru dezvoltarea producției alimentare regionale, dacă luăm în calcul conceptul de "nearness" (tendința de a scurta lanțul de achiziție, apelând la furnizori locali).

În prezent, în Ilfov, în industria alimentară și fabricarea băuturilor sunt înregistrate cele mai multe contracte de muncă (24.656 în industria alimentară, respectiv 7.657 în domeniul fabricării băuturilor), comparativ cu celelalte domenii ale industriei prelucrătoare, reprezentând 39% din totalul de 82.209 contracte de muncă din județ (PIAROM, 2015).

Printre domeniile de top din județul Ilfov, producția de băuturi răcoritoare nealcoolice, producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate se poziționează pe locul 5, cu 18 firme (0,03% din totalul agenților economici din județ) și 2.396 angajați (1,43% din totalul de angajați din județ), care realizează o cifră de afaceri de 2,6 mld. lei (587,9 mil. euro), reprezentând 3,03% din cifra de afaceri a județului, și un profit de 315,8 mil. lei (71,8 mil. euro), reprezentând 5,50% din profitul net realizat în județul Ilfov (PIAROM, 2015).

La nivel regional, în clasamentul facut în 2016 de Top Firme pentru județul Ilfov erau prezente două dintre cele mai mari firme din domeniu: compania TRD - Tnuva Romania Dairies S.R.L. se poziționa pe primul loc ca profit, cu 439 mil. lei (99 mil. euro), iar COCA-COLA HBC ROMANIA S.R.L. se afla pe poziția a șasea după cifra de afaceri de 2,2 mld. lei (505 mil. Euro) din același an.

Pe plan regional se remarcă Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Bioresurse Alimentare - IBA București, care produce alimente pentru consumatori cu nevoi speciale (consumatori bolnavi de celiachie sau fenilcetonurie) în stațiile sale pilot și colaborează cu clinici specializate în diferite boli metabolice pentru obținerea de alimente personalizate (IBA București, n.d). IBA București a obținut premii la nivel național și internațional pentru diferite produse alimentare inovative (produse alimentare fără gluten sau cu index glicemic mic), de ex. premiul I la a XXII-a ediție a Simpozionului Asociației Specialiștilor din Morărit și Panificație din România cu tema "Calitate și siguranță în morărit și panificație", Galați, România, în 2013.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Potrivit companiilor de cercetare de piață, produsele alimentare reprezintă două treimi din totalul coșului anual de cumpărături. Dintre acestea, pe lângă produsele de bază, se observă o tendință a consumatorilor de a achiziționa din ce în ce mai multe produse premium (fructe de mare, produse naturiste sau, în general produse de calitate superioară), ceea ce crează o piață în creștere pentru produse inovatoare. În regiune, de exemplu, firma Negro 2000 a creat gama de produse pentru un stil de viață sănătos, Gastronatura. Pentru prima dată în ultimii trei ani, consumatorii de produse Negro 2000 au început să treacă în 2017 la produse mai scumpe din aceeași categorie. Categoriile de produse cu valoare adăugată cum ar fi pește și fructe de mare, fructe uscate, miere, cereale pentru micul dejun au crescut din 2015 (Gain Report, 2017).

Se consideră că țările cele mai favorizate din punctul de vedere al securității alimentare sunt cele cu potențial agricol, care pot furniza cantități de produse agricole și produse alimentare mai mari decât nevoile lor naționale. Aceste țări includ România, care are un potențial agricol bogat, cu loc 5 între țările UE, capabilă să acopere necesarul de alimente pentru aprox. 80 de milioane de oameni. Acest avantaj comparativ pe care îl are România este insuficient exploatat, deoarece, în estimarea experților și a instituțiilor naționale și internaționale din UE din domeniu, cca. 70% din cererea agregată de alimente este acoperit din importul unor astfel de produse (Bâzgă, 2012).

Contextul internațional (Dinamica globală a domeniului)

La nivel internațional, veniturile din segmentul "produse alimentare și băuturi" sunt estimate la 88,803 milioane USD în 2018. Se estimează de asemenea că veniturile vor înregistra o rată anuală de creștere (CAGR 2018-2022) de 11,2%, rezultând un volum de piață de 135,998 milioane USD în 2022. Din perspectiva comparației globale, se arată că cele mai multe venituri (19.130 milioane USD în 2018) sunt generate în China (Statista, 2018).

Industria alimentară și a băuturilor este cel mai mare sector al industriei prelucrătoare din UE în ceea ce privește locurile de muncă și valoarea adăugată. Această industrie prezintă, de asemenea, un avantaj în comerțul cu țările din afara UE. UE are un excedent comercial important în comerțul cu alimente, iar specializările alimentare din UE sunt bine apreciate pe piața internațională. În ultimii 10 ani, exporturile UE de alimente și băuturi s-au dublat, ajungând la peste 90 de miliarde de euro și contribuind la un sold pozitiv de aproape 30 de miliarde de euro. Conform Statista, se estimează că încasările pe piața alimentară europeană se vor ridica la 731,369 milioane USD în 2018. Piața se așteaptă să crească anual

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

cu 2,1% (CAGR 2018-2021). Cel mai mare segment al pieței este segmentul "Produse lactate" cu un volum de piață de 140.518 milioane USD în 2018.

Raportul FoodDrinkEurope 2017 prezintă contribuția industriei la economia Europei, situația fiind următoarea: 4,24 milioane de angajați în întreaga UE, cifra de afaceri de peste 1 trilion de euro și un sold comercial pozitiv 30 de miliarde de euro. În jumătate din statele membre, industria alimentară și a băuturilor este cel mai mare angajator din industria prelucrătoare. 99% dintre companiile care produc alimente și băuturi sunt întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri). Acestea generează aproape 50% din cifra de afaceri a industriei alimentare și a băuturilor și valoarea adăugată și reprezintă peste 60% din ocuparea forței de muncă în acest sector (Fooddrink Europe, 2017).

Potrivit celui mai recent raport al Prophet Brand Relevance, din decembrie 2017, mărcile de top de bunuri ambalate pentru consumatori (CPG) pierd relevanță rapid. În ciuda miliardelor cheltuite pentru publicitate, oamenii văd majoritatea mărcilor CPG ca fiind statice și bidimensionale. Astăzi, se dezvoltă mărci mai mici și se folosesc noile media pentru conectarea în timp real la nevoile consumatorului și pentru a construi încredere și autenticitate. Dintre aceste mărci, două treimi au înregistrat în 2015 scăderea vânzărilor, primele 5 având o scădere cu 13 miliarde USD a vânzărilor. Oamenii nu mănâncă mai puțin; ei doar aleg brandurile care reflectă nevoile și valorile lor. Companiile CPG inteligente cresc prin talentul de a înțelege consumatorul de astăzi și vârsta celor cu care comunică (Prophet, 2017).

O altă tendință internațională ce caracterizează domeniul se referă la faptul că o nouă generație este pe punctul de a intra pe scena industriei alimentare, lăsând în urmă Millennials aflată în căutare constantă de noi experimente. Se anticipează ca Generația Z să mănânce mese proaspete gătite la domiciliu, să prefere alimentele sănătoase și să creadă că gătitul este „cool”. Tinerii din această generație preferă să folosească aragazul în locul microundelor și sunt bucătari mai intuitivi. Pentru ei, generația cea mai diversă din punct de vedere etnic, alimentele reprezentative pentru o anumită etnie sunt firești (Lempert, 2016). Această generație de 50 de milioane de oameni - acum cu vârsta cuprinsă între 5 și 20 de ani - a fost influențată de recesiune și terorism și, prin urmare, este dispusă să depună eforturi pentru un viitor stabil. Ei sunt precauți din punct de vedere financiar și așteaptă valoare de la produsele alimentare pe care le consumă în și din casă. Ei se opun „lăcomiei corporative”, nu au încredere în branduri și cer transparență.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

ue fisc di
INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

**Instrumente Structurale
2014-2020**

În concluzie, se poate aprecia că regiunea București - Ilfov va putea contribui la atingerea pragului de independență alimentară de către România, cu impact asupra balanței comerciale, în condițiile creării premizelor pentru valorificarea producției agricole prin crearea de produse alimentare inovatoare, care să facă față competiției cu produsele de import.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE fiscdi
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
INVATAMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

B. Analiza multicriterială

Criterii	Argumente	Surse date	Scor	Medie Criteriu
C1.Importanța domeniului în economia regională	Industria alimentară, a băuturilor și tutunului deține o pondere de 72.5% din valoarea producției totale a județului Ilfov, fiind cea mai importantă ramură din județ.	Consiliul Județean Ilfov, n.d.	5	4,60
	Din totalul de 68 mld. euro (2016) al investițiilor străine în domeniul industriei alimentare, la nivel național, 60% sunt în regiunea București-Ilfov.	Ziarul Financiar 2017	5	
	Raportul productivitate per costuri personal în regiune este de 220% la fabricarea băuturilor și de 154% la industrie alimentară, fiind cele mai ridicate din domeniile din industria prelucrătoare.	Piarom, 2015	5	
	În Ilfov, în industria alimentară și fabricarea băuturilor erau înregistrate în 2015 cele mai multe contracte de muncă (24.656, respectiv 7.657), comparativ cu celelalte domenii ale industriei prelucrătoare, reprezentând 39% din totalul de 82.209 contracte de muncă.	Piarom, 2015	4	
	Rata excedentului brut din exploatare la nivelul regiunii, față de media UE este de 13,9% pentru fabricarea băuturilor, fiind de asemenea cea mai ridicată din domeniile din industria prelucrătoare.	Piarom, 2015	4	
C2. Piața	În 2016, producția alimentară în regiune a crescut doar cu 2,7 %, pe când consumul de produse alimentare a crescut de 5 ori.	FRD Center, 2017	4	4,20
	Vânzările de produse alimentare, băuturi și tutun în România au crescut cu cca 16% în 2016 față de 2015.	Institutul Național de Statistică, n.d.	5	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

	Importul de produse alimentare la nivel național a atins în 2016 recordul de 5,8 mld. Euro, ceea ce dovedește puterea de absorbție mare a pieței comparativ cu ceea ce acoperă în prezent producția internă.	Institutul Național de Statistică	4	
	Produsele alimentare reprezentau în 2015 52% din totalul vânzărilor cu amănuntul la nivel național.	Euromonitor International, 2016.	4	
	Piața globală este marcată în prezent de consumul de produse premium (fructe de mare, produse naturiste sau, în general produse de calitate superioară), care este în creștere. În regiune, de exemplu, firma Negro 2000 a creat gama de produse pentru un stil de viață sănătos, Gastronatura.	Global Agricultural Information Network, 2017	4	
C3. Intensitatea de inovare în domeniu	În regiune sunt doar 3 institute de cercetare-dezvoltare în domeniu, cu finanțare extrabugetară.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	3	2,00
	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Bioresurse Alimentare - IBA București este premiat la nivel național și internațional pentru produse alimentare fără gluten sau cu index glicemic mic, pe care le și produce, la scară mică.	Bioresurse, n.d.	4	
	Sunt prezente în regiune companii multinaționale (exemplu Nestle) care au activitate de CDI, însă cercetarea nu are loc în regiune.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	1	
	Companiile active în industria alimentară în regiune importă tehnologii inovatoare (sisteme de ambalare și de conservare).	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	
C4. Disponibilitatea resurselor umane calificate în domeniu	Pentru industria alimentară se estimează o creștere foarte mică a cererii de forță de muncă cu calificare în domeniu până în 2020 (0,8%), care poate fi acoperită cu resursele disponibile.	Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2016 - 2025 Regiunea de Dezvoltare București - Ilfov	4	3,00

Competența face diferență!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

	În centrul universitar București se află cca 5 facultăți cu specializări în domeniul alimentar și domenii complementare (chimie alimentară și tehnologii biochimice).	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	3	
	În regiune este un singur colegiu tehnic de specialitate, care oferă 2 calificări (brutar - patiser, preparator produse din carne și pește), cu un număr de 14 locuri / an (2017).	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	
	În regiune sunt înregistrate cele mai multe contracte de muncă (24.656 în industria alimentară, respectiv 7.657 în domeniul fabricării băuturilor), comparativ cu celelalte domenii ale industriei prelucrătoare, reprezentând 39% din totalul de 82.209 contracte de muncă din județ.	Piarom, 2015	5	
C5. Valorificarea unor resurse locale (altele decât cele umane, dacă este cazul)	Extinderea retailului, ca urmare a creșterii pieței muncii și a puterii de cumpărare în regiune influențează sectorul alimentar și contribuie la dezvoltarea acestuia.	Global Agricultural Information Network, 2017	5	5,00
	Dezvoltarea turismului în regiune contribuie la creșterea cererii de produse alimentare de calitate.	Global Agricultural Information Network, 2017	5	
	Piața regională de retail în domeniul alimentar este considerată matură și adoptă tendințele globale de promovare a produselor locale (de ex. Gusturi românești)	Global Agricultural Information Network, 2017	5	
	În Ilfov și în regiunile limitrofe este dezvoltată legumicultura, ceea ce a dus la dezvoltarea în regiune a producției de legume conservate prin sterilizare.	Consiliul Județean Ilfov, n.d.	5	

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

C6. Nivelul de colaborare între actorii din domeniu	Romexpo București găzduiește cele mai importante târguri internaționale de profil (Indagra, Agraria, Carnexpo, Gastropan).	FRD Center, 2017	5	2,80
	În regiune sunt active cele mai multe asociații profesionale și patronale din industrie (Romalimenta) sau subdomenii (Asociația Română a Cărnii etc.), la nivel național.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	5	
	În regiune se află IND-AGRO-POL, un cluster de inovare pentru principalii actori din sectorul agroindustrial și din sectoarele conexe.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	4	
	Rezultatele cercetării în domeniul alimentar din mediul academic și institutele de cercetare nu sunt preluate de industrie.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	
	Nu se constituie consorții de cercetare între actorii în domeniu.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	
C7. Gradul de sofisticare tehnologică	Sunt adoptate tehnologii moderne de conservare și ambalare (de ex. pentru vidarea produselor din carne).	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	3	2,50
	Companiile multinaționale prezente în regiune au adus tehnologie modernă (de ex. fabricarea pâinii "no touch").	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	4	
	Sunt folosite tehnologii noi și pentru marketing sau cercetare de piață (studierea preferințelor consumatorilor).	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	3	
	Nu sunt încă adoptate cele mai noi tehnologii, cum ar fi, spre exemplu, additive printing.	Documentare realizată la nivel regional în cadrul proiectului SIPOCA 27	0	

Tabelul 1: Argumentarea detaliată a potențialului domeniului industrie alimentară în regiunea București - Ilfov

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Remarci finale

Potențialul domeniului industrie alimentară de a fi specializare inteligentă este prezentat sintetic în Figura 3 și Tabelul 1 de mai sus.

Figura 3 prezintă evaluarea autorilor asupra argumentelor grupate pe cele șapte criterii specifice de analiză.

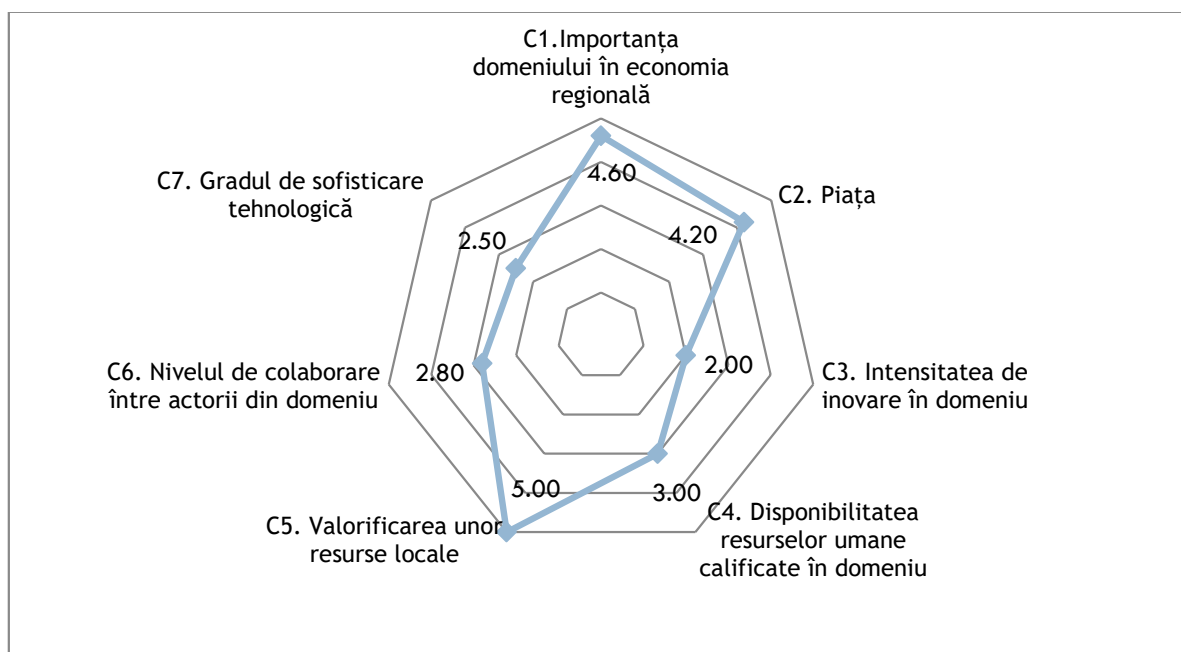

Figura 3: Evaluarea autorilor asupra argumentelor grupate pe cele șapte criterii specifice de analiză

Așa cum se observă, punctele tari ale domeniului sunt relaționate criteriilor C5. Valorificarea unor resurse locale și C1.Importanța domeniului în economia regională, în timp ce provocările sunt asociate dimensiunilor C7. Gradul de sofisticare tehnologică și C6. Nivelul de colaborare între actorii din domeniu.

În încheiere, este important de menționat că în regiunea București - Ilfov sunt prezente companii străine cu activitate în domniul alimentar, în număr mare comparativ cu alte regiuni, care impun standarde de calitate la nivel internațional, ridicând astfel nivelul de competitivitate și pentru companiile autohtone. În plus, semnalele de alarmă cu privire la utilizarea conservanților, a aromelor artificiale sau a zahărului, de exemplu, accesul la informație și reglementările UE sau internaționale schimbă cererea. Din ce în ce mai mulți

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

UNIUNEA EUROPEANĂ

**Instrumente Structurale
2014-2020**

consumatori cer o anumită calitate, pe care industria alimentară trebuie să o ofere și industria ospitalității sau retailul trebuie să o adopte. În 3-5 ani, producția alimentară se va schimba pe aceste premize, ceea ce obligă producătorii la investiții în cercetare sau în achiziția de tehnologii noi (de exemplu, în ambalarea produselor din carne în vid).

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE fiscdi
INOVARE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNĂLȚĂMANTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Notă de încheiere și mulțumiri

Prezentul raport de analiză este menit a fi informativ pentru actorii din ecosistemul de inovare regional și a fundamenta procesul de descoperire antreprenorială, care vizează adâncirea cunoașterii privind domenii cu potențial de specializare inteligentă la nivel regional și național.

Astfel, analiza oferă evidențe dialogului de descoperire antreprenorială (workshopuri, consultări online), facilitând identificarea unor subdomenii în acord cu interesele specifice ale stakeholderilor, în care există potențial de avans pe lanțurile globale de valoare adăugată și în care există perspective de colaborare, în special între agenții economici și cei din mediul de cercetare, dezvoltare și inovare.

Echipa de implementare a proiectului „Dezvoltarea capacității administrative a MCI de implementare a unor acțiuni stabilite în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare 2014-2020.”, cod SIPOCA 27, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) mulțumește reprezentanților mediului antreprenorial care au susținut demersul de analiză regională și au alocat timp în cadrul interviurilor și vizitelor de lucru.

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UE fiscti
INOVAȚIE ȘI CREATIVITATE

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNĂLȚĂMĂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Bibliografie:

Specializare inteligentă

EC (European Commission) (2012), Guide for research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3);

Foray D. (2013), The economic fundamentals of smart specialisation, *Ekonimiz* 83 (2), 55-78;

Gheorghiu R. Andreescu L, Curaj A., (2016), A foresight toolkit for smart specialisation and entrepreneurial discovery, *Futures* 80, 33-44;

Radosevic S., Curaj A., Gheorghiu R., Andreescu L., Wade I. (eds.) (2017), *Advances in the Theory and Practice of Smart Specialisation*, Elsevier;

Rodrik D. (2004), Industrial policy for twenty-first century, UNIDO Working Paper

Analiza domeniului

Anghel, Iulian. 2017. "Investițiile străine au ajuns la 68 mld. euro în total. 60% din acești bani merg în regiunea București-Ilfov, în vreme ce Moldova abia dacă atinge un prag de 3%." *Ziarul Financiar*. 22 iunie 2017

Bâzgă, Bogdan. 2012. "Prospects for Food Security in Romania." *Procedia Economics and Finance* Volume 3, pp 1262-1267.

Consiliul Județean Ilfov. n.d. "Industrie."

Euromonitor International. 2016. "Retailing in Romania."

FoodDrink Europe. 2017. "Data & Trends of the European Food and Drink Industry 2017."

FRD Center. 2017. "Food Market in Romania 2016."

Global Agricultural Information Network Report. 2017. "Retail Food Sector."

Global Agricultural Information Network Report. 2017. "Hotel Restaurant and Institutional Food Service, Bucharest, Romania"

IBA București. n.d.

Lempert, Ph. 2016. "Ten Food Trends That Will Shape 2017. *Forbes*."

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

PIAROM. 2015. "Studiul privind analiza forței de muncă la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României, aferent anului 2015."

Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2016 - 2025 Regiunea de Dezvoltare București - Ilfov

Prophet. 2017. "Top CPG Brands: On Borrowed Time."

Statista. 2018. "Food & Beverages."

Top Firme. Județul Ilfov. 2018.

USDA. 2017. "Romania: Hotel Restaurant and Institutional Food Service Romania."

USDA. 2017. "Romania: Retail Food Sector."

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.

Editorul materialului: Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior a Cercetării Dezvoltării și Inovării

Data publicării: Septembrie 2018

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

Competența face diferența!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

MINISTERUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

UNITATEA EXECUTIVĂ
PENTRU FINANȚAREA
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

